

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT
MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ

BAKİ-2004

Qazan xanın qardaşının adıdır. «Dərsə xan oğlu Buğacın boyu»nda Dərsə xanın xanımının adı yoxdur, sadəcə olaraq o. «Dərsə xanın xatunu» və «ana» deyə çağrılır. M.Rzaquluzadənin hekayəsində isə onun adı Ağaxatundur.

Heç şübhəsiz, M.Rzaquluzadə Dədə Qorqudun üç boyunu nəsrə çevirərkən nisbətən gənc oxucuları nəzərdə tutmuşdur (kitabın ikinci səhifəsində də «orta məktəbin yuxarı sinif şagirdləri üçün» sözləri yazılmışdır). Ona görə də hər üç boyda mətni mümkün qədər sadələşdirmiş və bəzən özü bildiyi kimi ixtisarlar etmiş, yaxud əlavələr artırmışdır. Hər halda «El gücü» kitabı 40-cı illərdə bədii qorqudşünaslıq sahəsində çox mühüm addım idi. Sonralar «Dədə Qorqud»a qarşı mənəvi repressiyanın başlanması, Azərbaycan KP MK səviyyəsində müzakirə keçirilib bu möhtəşəm eposun yaşaqlanması uzun bir müddət sözügedən mövzuda şair, yazıçı qələmini hərəkətdən saldı və bu proses az qala yetmişinci illərə qədər çəkdi.

Eyup AKMAN
Gazi Universiteti

ASIK DERTLI VE SOSYAL ICERIKLI SIIRLERI UZERINDE BIR TAHLIL DENEMESI

Türkiye'de Aşık Dertli üzerine yapılan çalışmaların tarihi 1920'li yıllara rastlar. Bu konu üzerinde en çok meşgul olmuş kişi Cankırlılı Ahmet Talat Onay'dır. Daha sonra Cahit Oztelli 1953 yılında varlık yayınlarından "Dertli ve Seyrani" ¹ isimli kitabını çıkarır. Çok az şiirin yer aldığı bu kitaptan sonra Semsettin Kutlu, Ahmet Talat Onay'ın notlarına dayanarak 1979 yılında "Şair Dertli" adında iki ciltlik bir kitap yayınlar. ² Biz de çalışmalarımız sırasında bu kitaptaki şiirlerden ve bilgilerden faydalandık.

Asıl konumuz olan, Dertli'nin şiirlerindeki toplumsal problemler üzerinde Semsettin Kutlu çok az durmuştur. Biz bu çalışmamızda Dertli'nin şiirlerinden hareketle kendisi ve o devir hakkında bazı tespitlerde bulunacağız.

¹ Cahit Oztelli, Aşık Dertli, İst. 1953

² Semsettin Kutlu: Şair Dertli, İst. 1979

Edebiyat sosiolojisində “yazarı meydana getirən çevresidir, kendi toplumudur” denilmektedir. Biz de bu cihetdən hərəkətlə Dertli’yi meydana getirən çevresi üzərində duracağız.

Dertli, 1772 yılında Bolu ilə Gerede ilçesi Caga bucağının Sahnalar (şimdiki adıyla Resadiye) köyündə doğmuşdur. Asıl adı İbrahim’dir. Bayraktar Ali Aga adında bir çiftçinin oğludur. Digər köylü uşaqları kimi normal olaraq həyatını sürdürməyə çalışsa belə, babası ölünce dəyişir. Dört qardaş olan sairimə baba mirasından bir parça, kəndinə yetəcək qədər bir pay düşmüşdür. Fəqat bucaq ayanı olan Həndəkçi oğlu Halil Aga, İbrahim’in tarlalarını zorla elindən alır.

Burada qarşımıza ağalığ və dövlət idarəsi ilə bağlı problemlər çıxmaqdadır. Sabri Ülgener, “İqtisadi Cəzələnin Əhlak və Zihniyyət Dünyası” adlı əsərində Ortacəq-feodal quruluşu üzərində durur və Osmanlı’nın iqtisadının və sosial quruluşunun hansı səbəblərdən cəzələndiyini izah edir. Buna görə şəhər və kəndlərdəki sınıf tərtibi belədir: Umera, ulema, və fəqarə. “Bunların ilk ikisinin dıxından müstəqil olaraq, onlardan ilisizini kəpərmə halə sənətini icra edəcək və işini yürüdəcək isadəmini düşündəmək mümkün degildir.”¹ deməkdir. Durum belə oluncə köylərdə və kəndlərdə fərdin kəndini ispat etməsi və ya ağaya qarşı çıxması mümkün görülməməkdir. Bu qarşı çıxış, Dertli’də görüldüyü kimi kəndisini, köyü tərk edərək göstərəcəkdir.

Burada bir başqa xüsusiyyət daha ortaya çıxmaqdadır. O da insana verilən dəyər və insan gerçəgidir. Bu konuda yəne Sabri Ülgener belə deyir: “İqtisadi yaşayış, neredə və hansı yüzilyda olursa olsun, yalnız dıx verələrin bir araya gələsindən ibarət bir maddə dünyası degildir. Bütün o yığınların altında və gerisində kəndinə has tər və davranışlarıyla insan gerçəgi yatar. Kapitalizmi, kapitalizm yapan para, səmayə axımı, ya da o axımların gəvələstirdiyi quruluşlar degil, əyni zamanda və belki daha önəmli olcudə **cəqın tipik insanının** davranış bəcimi, tərcihləri və bütün bunların toplam ifadəsi olan qasayış nərmləridir.”²

Burada həmə cəqın tipik insanı üzərində duralım. Bu tip insanın ana vəsfi və ya vəsıfları nələrdir? Yukarıda kismən bu sorunun cəvabı verilməstir. Əgər ulema və umerə sınıfından birsi degilse o insanın pek sansı yoxdur. Ya məvcut düzənə uyaraq

¹ Sabri Ülgener: “İqtisadi Cəzələnin Əhlak və Zihniyyət Dünyası”, İst. 1991 s.197

² a.g.e, s.13

tepkisiz yaşayacak ya da bulunduğu yeri terk edecektir. Herhalde “ya bu deveyi gudersin, ya bu diyardan gidersin”sozu o devirlerde söylenmiş olmalıdır. Fakat Dertli, iki sebepten dolayı terk-i diyar etmiştir. Birincisi yenilik peşinde koşması, diğeri devrin büyükleriyle mücadele gücünü kendinde bulamamasındandır.

Butun bunlardan sonra akla su soru gelmektediri Bucak agası sadece neden Dertli’nin tarlalarını almış, diğerlerinininkine dokunmamıştır veya onlara da dokunduysa nicin sadece İbrahim tepki göstermiştir. Bu soruya verilecek tek cevap vardır o da Dertli’nin başlangıçtan itibaren haksızlığa tahammul edememesinin yanında asi bir mizaca sahip olduğudur. Aksi düşünülseydi eğer, agayla iyi gecinir veya agalık sistemine tepki için halkı uyandırmaya çalışırdı. Fakat bizim aşığımız böyle yapmayarak koyunu terk etme yolunu seçmiştir. Sairin kimseye minnet edemeyeceğini şu mısraları açıklar:

Bir basıma kalsam şaha, sultana kul olmam

Viran olası hanede evlad u iyal var

Daha sonra şair başka bir koye babasının dostunun yanına gider. Orada da durmayarak pek çok memleket gezer, sırasıyla İstanbul, Konya, Halep, Sam , Mısır, Ankara ve daha başka yerlerde de bulunur. Alevi-Bektasi gruplarına takılır.

Asık Dertli’nin kişiliği üzerine burada biraz degindikten sonra şimdi de onun neden bu mahlası sectiğini açıklamaya çalışalım. Semsettin Kutlu kitabında, birkaç madde altında neden ve ne zaman Dertli mahlasını kullandığını açıklar. Bunların doğrulugunu ya da yanlışlığını tartışacak degiliz. Burada olaya farklı bir acıdan yaklaşmaya çalışacağız. Dertli’nin daha gençlik yıllarında asi, kimseye hakkını yedirmeyen birisi olduğunu söylemiştik. İbrahim’in asırı serbestliği seven, özgürce yaşamaya mutemayıl, ucların esiginde ve bu ugurda ailesini dahi terk etmeye hazır bir mizacta olduğunu biz siirlerinden ve hayat hikayesinden anlıyoruz. Her insanın fitratında arzu ve istek önemli yer işgal etmektedir. Bu arzular gerçekleştiği zaman kişi meşut, tersi olunca da muzdarip olur. İşte asık Dertli bu ikinci gruptandır. Felek ona ilk darbeyi babasını almakla vurmuş ve asi kişiliğinden dolayı da kendinden üstün güçlerle uğraşmaya maruz kalması onun dert zincirinin ilk halkalarını oluşturmıştır:

Dertten hali degil dil- na-şadımız

Anın icun Dertli kaldı adımız

Kıyamete deyin yok azadımız

Al-i Muhammed'in gulamınız biz

diyerek adının neden dertli olduğunu açıklamış olur. Burada, iddia edildiği gibi kendisinde bir yara çıkması sonucu bu mahlası almış olma ihtimali görülməməkdir. Acıqca ortadadır ki aşık cektığı dertlerden dolayı bu mahlası almışdır.

Dertliyə tukenmez nice dert verdin

Ne cekmeye sabır ne gayret verdin

Ne saltanat verdin ne devlet verdin

Ya nicin getirdin dünyaya beni

Dizeleri de onun mahlasını dertten dolayı almış olduğunu gosterir.

Koyunde huzursuz olması, aga ile catışması, zaten kisiligi geregi gezmek isteyen, degisim peşinde olan Ibrahim'e bir olanak sağlamışdır. Cunku genc Ibrahim'in kanı kaynamakta, ici icine sıgmamaktadır. Devrin en gelişmiş kenti İstanbul'dur. Oranın ununu daha evvel duymus olan Ibrahim, oraya gidecek ve hayatın tadını orada çıkaracaktır. Bu dedigini yapar ve İstanbul'a gider. Fakat orada cesitli sebeplerden dolayı, özellikle de III. Selim'in, İstanbul dışından gelenlere uzun sureli durma yasagını koymasından dolayı oradan ayrılır.

Isteklerini yerine getirememiş bu genc, oradan Konya'ya gecer. Orada mevlevi dergahlarıyla tanışır. Fakat mevlevilik onun mizacına uygun bir tarikat degildir. Konya'da sadece o, aşıklık istidadını geliştirir. Beş yıl kadar burada kalan aşık, tasavvufla, aşık edebiyatıyla tanışır. O yıllarda Konya, Aşık edebiyatının yogun yaşandığı muhitlerdendir. Oradan da ayrılan şair, Mısır'a kadar gider ve orada da on yıl kalır. Bu arada memleketini de ozlemişdir. Oralarda duramayan şair yeni bir fikir yapışıyla koyune doner ve orada evlenir. Uzun sure koyunde duramaz ve iki cocugunu bırakarak ayrılır. İstanbul'un tadına varamamış olan Ibrahim bu sefer farklı bir kimlikle o sehre gider ve orada sanatını konusturarak un kazanır. Özellikle Husrev Paşa'nın sayesinde Sultan II. Mahmut'un lutfuna mazhar olur ve kendisine bulundugu yorenin ayanlığı verilerek oradan ayrılır. Bu gorevde de uzun süre kalmayan asık, tekrar yollara duser ve Ankara'ya gider. Orada Ali San Bey'in himayesinde kalarak hayatını sürdürür ve 1845 yılında vefat eder.

Asık Dertli, bu renkli hayatı suresince mesut olamamış, hep keder denizinde yuzmuştur. Yasadığı bu renkli hayatı icinde gerek

aşıklığından dolayı ve gerekse mizacından, hep aşk acısı çekmiştir. İlginç olan taraf aşığın bu acıdan kurtulmak istememesi ve zevk almasıdır:

*Ask oduna yanmış ciger kebabız
Hicr ile giryanımız dide-i pur-abız
Yakılmış yıkılmış hane-harabız
Bunyad olsak da bir olmasak da*

Goruldugu gibi sair "bunyad" olmak istememektedir. Bunu iki şekilde açıklayabiliriz: Dertli gerçekten acı çekmiş ve artık hayattan bir beklentisi kalmamıştır. İkinci olarak da Dertli, divan edebiyatı tesirinde kalmış bir aşiktir. Dolayısıyla oradaki şiir temalarına, mazmunlarına uyacaktır. Divan edebiyatında da aşıklar sürekli acı çeker ve sevgiliye kavuşmak istemezler. Acı onların günlük ekmegidir adeta. Özellikle Fuzuli'nin tesirinde kalan aşığımızda bu özelliğin görülmesi normaldir.

*Derd-i aşkın define tedbiri-i derman eyleme
Olmeyince derdine ey Dertli derman olmasın*

Pek çok yer gezen ve pek çok seviyeden insan tanıyan Dertli'nin derdine hiç kimse cure olamamıştır.

*Himmeti bu imis bize pırlerin
Hizmetini ettim nice mirlerin
Hayli musellimin çok vezirlerin
Sayesinde bu Dertli'lik kazandım*

Eline pek çok fırsat geçmesine rağmen değerlendirmeyen aşığın asıl derdi kendiyledir. Çünkü o hareket adamıdır, statikliği sevmez, dinamiklik, değişiklik onun kanında vardır. Dolayısıyla da hayattan zevk alamaz. Devrin katı kurallarını hatıra getirdiğimiz zaman aşığa hak vermemek olmaz. Yukarıda devrin kısmen siyasi ve iktisadi durumu üzerinde durmustuk. Şimdi ise biraz fikir hayatı üzerinde durmakta fayda vardır.

Devir, Osmanlı İmparatorluğu'nun son devirleridir. Ülke batmak üzeredir, savaşlar birbirini izlemektedir. Bunun üzerine devrin katı, değişmeyen dini ve felsefi düşünceleri eklenirse, Dertli gibi bir yaratılışa sahip birinin ruh durumunu tahmin etmek güç olmaz. Bu konuyu yine Tanpınar çok iyi izah eder: "Aynı dini hata suni akidenin hiç değişmeden asırlarca devamı, ona aksulamel yapan tasavvufun kendinden evvelki din ve medeniyetlerden alacaklarını aldıktan sonra muayyen şekillerde kabuklaşması ve bir takım inceliklerin getirdiği ayrılıklardan oteye

gecmemesi fikir hayatını dondurmış gibiydi.”¹ Elbette bu donuk fikir hayatı Dertli’yi bağlamayacaktı. Çunku o cöskün gönüyle değişiklik arayan birisidir. Bunun içindir ki daha serbest olarak gorduğu Alevi- Bektasılığı benimsemis ve onlara bağlı olmayı tercih etmiştir. Çunku Dertli’nin yaşadığı muhitte Alevilik ve Bektasılık pek bilinen bir düşünce ve pratik değildir. Bu konuda Ahmet Talat Onay’ın görüşleri de bizi destekler mahiyettedir.² Boyle olunca da Dertli’nin gezdigi yerlerde bu gruplarla tanışması ve onlardaki serbestliği benimsemiş olması düşünülebilir.

Dertli bir başka beytinde de neden dertli olduğunu şöyle açıklar:

*Raz-ı aşkı dilde pinhan etmeyip fas eyledim
Ol sebepten halk içinde Dertli oldu şöretim*

Diyerek gerçekten aşık olduğundan yani gönül sancısı çektiğinden dolayı dertli olmuştur. Hatta onun derdi o kadar fazladır ki o, dert ülkesinin sultanıdır:

*Dertli-i bicareyi dertsiz sanur biganeler
Ol ise derd u bela ikliminin sultanıdır*

Gönül hoş olmayan insanın etrafa bakış tarzı ve insanları değerlendirisi de farklı, hayattan nefret eden, insanları sevmez bir vaziyette olması normaldir. Bu sebepten dolayı Asık Dertli, şiirlerinde sürekli kendi mizacına ters düşen sofulara, vaizlere ve hocalara takılır. Şiirlerinde bu mazmunu kullanmasının yukarıdaki sebebinden başka bir de Divan edebiyatı tesiriyle kullanmış olabileceğini düşünebiliriz. XIX. yüzyıl aşıklarından çoğu Divan edebiyatı tesirinde kalmıştır. Asık Dertli de bu tesirden nasibini almıştır. Bu konuda Tanpınar şöyle der: “...bu devrin aşıkları da sanatlarını divan şiirinden alınmış kelime ve unsurlarla zenginleştirmeğe, koşmaya daha sağlam, hatta bir nevi kelime zevki taşıyan bir şekil vermeye, hulasa büyük tanıdıkları, ve teknigine (yani aruza) az çok sahip oldukları sanata yaklaşmaya çalışırlar.”³

Bilindiği gibi divan şiiri içinde rind ve zahid çatışmasını anlatan binlerce şiir vardır. Bu konuda Atilla Sentürk “Sufi ve Zahid” isimli kitabında Divan edebiyatındaki bu mazmunları şöyle açıklar: “Rindlik ve ariflik vasıflarını taşıyan aşık tipini kendine mal eden şair, sevgili yolunda kendine engel teşkil edenleri rakip,

¹ Ahmet Hamdi Tanpınar: 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, İst. 1988 s.297

² Semsettin Kutlu: a.ğ.e s.54

³ Ahmet Hamdi Tanpınar: 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, İst. 1988 s.102

yahut agyar, dünya malına fazla duskunleri hace, tiplēmeleriyle tenkit ve hicvetti gibi, zahirde dindar gecinip kendisini her fırsatta tenkit eden, ardı arkası gelmez vaaz ve nasihatlarla bunaltan, halkı aleyhine kısıktarak rahatını kacıran, ancak fırsatını bulunca kendi de nefsine uymayı ihmal etmeyen sözde dindarları da daha çok zahid ve sufi adı altında ele alır.”¹

Divan siirinde şair veya aşık kendisini hep rint, arif, pir-i mugan olarak gorur. Onlara gore asıl aşk, kalpten olanıdır ve bu de kendileridir. Kaba sofuların yaptıkları sadece gosteristen ibarettir. Onemli olan kalptir ve ancak kalp yoluyla Hakk’a ulaşılır. Bundan dolayı da sürekli harab vaziyettedirler ve harap ehlidirler.

Devrin bir diger sosyal problemi de adalet mekanizmasıdır. O devirlerde hicbir zaman “Adalet, mulkun temeli” olmamıştır. Zaten yolsuzlukların kol gezdiği, zenginin fakiri ezdiği bir devirde adaletin olması dusunulemez. Bu konuda tek yetkili olan kisi kadı da zaman zaman yanlışlıklara, rusvet olaylarına karışmaktadır. Dogal olarak kadı, bir zenginin davası ile sıradan, fakir bir insanın davasını ayrı degerlendirecektir. Asık Dertli gibi hakkını savunmak isteyen insanlar icin de bu durum elbette ki kabul edilemez. Beypazarı kadısının sazi icin Dertli’ye “Onda seytan var, calmasın kırıp atsın” diye haber gondermesi uzerine Dertli su dizeleri soyler:

*Telli sazdır bunun adı
Ne ayet dinler ne kadı
Bunu calan anlar kendi
Şeytan bunun neresinde*

Diyerek kadının haramı yedigini acıkca soyler. Buna ilaveten kadının kendisini susturamayacağını, sazından ayıramayacağını da vurgular.

Aşğıdaki dortlugunde de yine kadının zalimliginden bahseder:

*Cihana gelmemis boyle dilruba
Aşk u muhabbeti bastara bela
Munkiri oldurmek sevaptır amma
Zalim kadı ustumuze kan yazar*

Felekten şikayet her devir şair ve yazarlarında olmuştur. Fakat bizim Dertli gibi gercekten dert yuklu olan birinin felekten sikayetci olması dogal karılanmalıdır. Cunku felek onun yuzune

¹ Ahmet Atilla Senturk:Klasik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sufi Yahut Zahit Hakkında, Ist. 1996 s.1

hic gulmemistir. Amma aşığımız felekten dertli olsa, ondan yakınsa da hiçbir zaman ona minnet etmez:

*Minnet eyledikce aksine doner
Etmiyelim carh-ı devrana minnet
Geceler muhabbet seması yanar
Hacet degil mah-ı tabana minnet*

Daha başından itibaren gercekleri soyledigi icin sevilmeyen hatta deli sanılan, aslında askından dolayı bu halde olan Dertli, bunu asagıdaki dortlugunde de dile getirir:

*Ask ile perisan gorunce bizi
Huda'nın bir saskın kulu sanırlar
Her kime soylesem bir dogru sozu
Zencirden bosanmış deli sanırlar*

Boylesine gecici bir dunyada mal sahibi olmanın anlamı yoktur. Çok mal kisiyi Hakk'tan uzaklastırır, dunyaya baglı kılar:

*Kurb-i Hak'tan dur eder dunyada çok mal olması
Hakk'a yol vermez be gafıl, dehre meyyal olması*

Dertli, devrinin bir diger sosyal problemine yine su beytiyle parmak basar:

*Hani ya vafş ettiğin dilber senin sadık deyu
Dun gece ol dilberi bir badeye oynattılar*

Aşık Dertli her zaman kanaatkar ve devletine milletine sadık kalmıştır. Ancak onun elinden haklarının alınmasına da tepkisiz kalmamıştır. Su beytinde devlete baglılığını dile getirir:

*Evvela Hak, badehu Devlet rızasın hos gozet
İltifat-ı Hazret-i Sultan Mecid derkar iken*

Yukardan beri surekli tekrar ettigimiz gibi Dertli yenilikci, degisimci bir mizaca sahiptir. Bunun en guzel ornegini "Fese Ovgu" isimli siirinde buluruz. Dertli ikinci defa Istanbul'a gittigi zaman orada cozdugu bir muamma sayesinde sohret olur ve onun bu sohreti padisaha kadar varır. II. Mahmut zamanında Husrev Pasa, Tunus'tan donuste ilk defa fes getirir ve bir grup askere giydirir. Bu durum padisahın çok hosuna gider ve bundan sonra da herkesin fes giymesini ister. Boylelikle yıllarca giyilen kavuk, sarık çıkarılmış ve fes giyilmiş olur. Bunun uzerine durumu kabul edemeyenler fese hicivler yazarken, fesi oven siirler de yazılmaya başlanmıştır. Bunlardan en guzelini Aşık Dertli yazmıştır. Siirin birkac beyti soyledir:

*Al renkler bahseder ruhsare-i hubana fes
Benzemez mi sah-ı gulde gonçe-i handana fes*

*Soyle orte bastırır percemleri mahfuz için
Hail olmak maksadı manzure-i dusmana fes*

Aşık Dertli'nin bu ovğu siirini yazıs maksadı iki şekilde açıqlanabilir: Bunlardan ilki devrin buyuklerini overek onlardan bir seyler ummak, digeri ise yenilige susamış olan aşığımızın bunu kabul etmede hicbir mahşur gormedigidir. Bizce ikinci hukum daha ağır basmaktadır. Cunku aşık, gercekten birilerine hoş görünmek ve onlardan yardım talebinde olsaydı boyle nice siirler yazacak kudrete sahipti. Fakat bu, onun kisiligine ters düşmektedir. Bu siiri ancak yenilik taraflılığı ile acıqlayabiliriz.

SONUC: Asık Dertli mizac olarak serkes, derbeder yasamayı seven, kısaca ozgurlugune duskun birisidir. Hatta bu ozgurluk duskunlugu ailesini bile feda edebilecek seviyededir. Dertli'nin siirlerinde de bu ozgurluk dusuncesini yakalayabiliriz. Dertli, karsılastığı Alevi-Bektasi gruplarına kanaatımca, bu ozguluk dusuncesinden dolayı daha yakın durmuştur. Aynı şekilde Divan siirinde de kendisine rindlik mazmununda yer ayırmış ve kendini rind olarak ilan etmiştir. O'nun için dünya malının hicbir degeri yoktur. O, makam ve mevki peşinde degildir. Eger oyle olsaydı mevcut imkanlarını kullanır ve durumu daha iyi olurdu.

Hicbir dünya kaygısı olmayan birinin de karsılastığı durumlar karsısında korkusuzca soz soylemesi normaldir. İşte bu ozellik Dertli'nin sosyal icerikli konularda cekinmeden siirler yazabilmesine sebep olmuştur. Bu ozelligiyle o adeta halkın gozunde buyumus ve hayati efsanelesmiştir.

Sədi SADIYEV

MAKEDONIYA TÜRKLERİNİN ƏDƏBİYYATI

Makedoniya Balkan yarımadasının cənubunda yerləşən 67.741 km/km sahəsi olan, şərqdən Bolqarıstan, qərbdən Albaniya, cənubdan Yunanıstan və şimaldan Serbiya ilə həmsərd olan Balkan ölkəsidir. Makedoniya 1993-cü ilə qədər Yuqoslaviya Sosialist Federativ Respublikasının tərkibində olmuşdur. Makedoniyanın etnik tərkibi makedonlardan, türklərdən, serbdən, arnautlardan və albanlardan ibarətdir. Sovetlər birliyi tənəzzülə uğradıqdan sonra müstəmləkə altında olan digər sosialist ölkələri